

DOI: 10.31866/2616-745X.11.2023.278430
УДК 327.5:355.01(470:477)

**ДЕРЖАВИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ
В УМОВАХ НОВИХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ
ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

**Корнійчук Любов Володимирівна^{1а},
Матвійчук Наталія Володимирівна^{2а}**

Надіслано:

23.02.2023

Рецензовано:

03.03.2023

Прийнято:

06.03.2023

¹Кандидатка історичних наук,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0541-5884>,
e-mail: liubov.korniichuk@oa.edu.ua,

²Кандидатка історичних наук,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0011-3681>,
e-mail: natalia.matviichuk@oa.edu.ua,

^аНаціональний університет «Острозька академія»,
вул. Семінарська, 2, Острог, Україна, 35800

Для цитування:

Корнійчук, Л.В. та Матвійчук Н.В., 2023. Держави Вишеградської групи в умовах нових безпекових викликів внаслідок російсько-української війни. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 11, с.70-90. doi: <https://doi.org/10.31866/2616-745X.11.2023.278430>.

Мета статті полягає в аналізі позиціонування держав-членів Вишеградської групи у новому безпековому середовищі, з'ясуванні особливостей їх співробітництва в нових геополітичних умовах. Завданнями дослідження є: охарактеризувати дії держав щодо посилення власної обороноздатності, проаналізувати ключові зміни у досягненні енергетичної безпеки, з'ясувати особливості забезпечення інформаційної безпеки. У ході дослідження застосовано системний підхід для встановлення взаємозв'язку окремих подій та їх впливу на еволюцію позиціонування держав у новому безпековому середовищі, формування цілісної картини щодо впливу повномасштабного вторгнення РФ в Україну

© Корнійчук Л. В., 2023

© Матвійчук Н. В., 2023

на їх безпекову політику. Використання хронологічного методу та івент-аналізу сприяло розгляду процесу взаємодії держав, порівняльний аналіз дозволив виокремити спільні та відмінні дії у їх зовнішній політиці на сучасному етапі. Для прогнозування перспектив у співробітництві країн було використано прогностичний метод. Зроблено висновки, що російсько-українська війна стала фактором турбулентності у світовому просторі, і Вишеградська група вимушена реагувати на глобальні процеси, що започатковані війною. Внаслідок іншої позиції Угорщини щодо співробітництва із Росією та надання воєнної підтримки Україні в рамках об'єднання ускладнилася координація дій. Імовірно, що група продовжить свою діяльність у тих сферах, в яких держави можуть досягти консенсусу, але ефективність безпекової взаємодії залишається під питанням, а відсутність єдності щодо нових безпекових викликів не сприятиме зміцненню стабільності у регіоні Центральної Європи. Водночас Польща, Чехія та Словаччина розпочали курс на посилення обороноздатності, енергетичної незалежності, інформаційної протидії російській пропаганді, що свідчить про їх активну політику в умовах нових безпекових загроз. Від політичної волі держав залежатиме у майбутньому, наскільки вони будуть готовими використати потенціал об'єднання для просування своїх національних інтересів та забезпечення національної безпеки.

Ключові слова: Вишеградська група; безпека; загрози; російсько-українська війна; співробітництво.

Вступ

Російська збройна агресія проти України у 2022 р. істотно вплинула на безпекову ситуацію в Європі та загалом стала чинником переформатування постбіполярної системи міжнародних відносин. Європейські держави опинилися у новому безпековому середовищі перед обличчям низки викликів – воєнних, енергетичних, економічних, міграційних, інформаційних тощо. Увагу привертає становище держав Вишеградської групи (ВГ) у нових безпекових реаліях, адже три із чотирьох держав-членів ВГ сусіди України, що потенційно робить їх геополітично вразливішими у зв'язку із воєнними діями поблизу власних кордонів. Водночас російсько-українська війна показала недостатню внутрішню згуртованість держав, адже Угорщина демонструє інший підхід, зберігаючи відносини із державою-агресором. Аналіз політики держав ВГ в умовах нових безпекових викликів є цікавим і з погляду їх позиціонування в рамках ЄС та НАТО, а також прогнозування майбутнього існування альянсу, враховуючи розбіжності серед його членів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Після анексії Криму та початку збройної агресії Російської Федерації (РФ) на Донбасі у 2014 р. з'явилася низка досліджень, що стосувалися впливу цих подій на безпекову ситуацію в Європі та світі у цілому, також не минули дослідники увагою і зміну геополітичної ситуації після повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року. Зокрема, тут варто згадати дослідження С. Федуняка (2022) про російсько-українську війну як чинник переформатування постбіполярної міжнародної системи, Р. Демчишака (2022) про війну як фактор геополітичного позиціонування регіону ЦСЄ та ПСЄ, І. Тодорова (2022) про безпековий вимір міжнародних відносин у Східній та Центральній Європі у контексті російської агресії, а також праці зарубіжних дослідників: А. Гасан (Hassan, 2022), Г. Дейкстра (Dijkstra, 2022), І. Е. Котулас, В. Пуштаї (Kotoulas and Pusztai, 2022). Що ж стосується держав ВГ в умовах нових безпекових викликів, то варто згадати монографію за редакцією J. Kucharczyk, G. Mesežnikov (2015), дослідження А. Чиж (Czyż, 2017) про позицію держав щодо війни, а також розвідку І. Вовканича та І. Шніцера (2022) про реакцію країн ВГ на повномасштабну воєнну навалу Росії в Україну.

Однак після російського повномасштабного вторгнення на територію України безпекова ситуація знову змінилась, а відтак і політика держав ВГ у нових умовах, що вимагає аналізу та виокремлення ймовірних перспектив як політики держав-членів ВГ, так і спільної позиції об'єднання.

Формулювання цілей статті

Метою статті є аналіз позиціонування держав-членів Вишеградської групи у новому безпековому середовищі, а також окреслення особливостей їх співробітництва в нових геополітичних умовах. Зокрема, важливо розглянути дії держав щодо посилення власної обороноздатності, проаналізувати ключові зміни у досягненні енергетичної безпеки, з'ясувати особливості забезпечення інформаційної безпеки. Розвідка продовжує розкривати особливості Вишеградської групи як регіонального формату співробітництва держав. Дослідження спрямоване на виявлення основних змін у безпековій політиці країн під впливом російсько-української війни, яка стала своєрідним тестом на єдність ВГ, а тому важливо з'ясувати перспективи подальшого існування об'єднання в умовах розбіжностей щодо співробітництва із РФ. У науковій праці застосовано системний підхід, завдяки якому вдалося встановити взаємозв'язок окремих

подій та їх вплив на еволюцію позиціонування держав ВГ у новому безпековому середовищі, а також сформувати цілісну картину щодо впливу повномасштабного російського вторгнення в Україну на безпекову політику держав. Використання хронологічного методу та івент-аналізу сприяло розгляду процесу взаємодії держав, а порівняльний аналіз дозволив виокремити спільні та відмінні дії у зовнішній політиці акторів на сучасному етапі. Для прогнозування перспектив у співробітництві ВГ, враховуючи нові безпекові виклики, було використано прогностичний метод.

Виклад основного матеріалу дослідження

Після закінчення холодної війни держави-учасниці ВГ опинилися у новій геополітичній реальності, відтак у новому форматі співробітництва вбачали можливість ефективної взаємодії на шляху до ЄС та НАТО. Завдяки географічній близькості, спільній історії, близькому рівню економічного розвитку держави задекларували взаємне зближення та співпрацю задля побудови демократичного суспільства і ринкової економіки. Після приєднання країн до ЄС та НАТО постало питання доцільності подальшого існування об'єднання, і 12 травня 2004 р. у Кромерізькій декларації держави-учасниці підтвердили подальшу взаємодію у такому форматі та взаємний інтерес до зміцнення ідентичності Центральної Європи завдяки співпраці у регіональних ініціативах і проєктах. Декларація практично стала новою стратегією розвитку об'єднання в рамках ЄС, визначивши напрямки і цілі подальшого співробітництва (Струтинський, 2021, с.89).

Однак із часом у діяльності ВГ все більше стало помітним переважання різних інтересів, відмінне визначення загроз та різне бачення своєї ролі в рамках ЄС, що пов'язано було як із різним потенціалом держав, так і з вибором пріоритетів зовнішньої політики та розумінням безпекових проблем (Kuźelewska and Bartnicki, 2017). Відтак, потенціал об'єднання використовувався не повною мірою, адже його діяльність переважно зводилась до консультацій та реалізації поодиноких проєктів, приміром, функціонування Вишеградського фонду, який є єдиною постійно діючою структурою ВГ.

Після анексії Росією Криму та початку нею збройних дій на Донбасі держави ВГ опинилися у новому безпековому середовищі, і об'єднання отримало шанс на активізацію діяльності навколо «українського питання». Крім того, напередодні держави були одностайними у підтримці України щодо підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Однак, хоча у Братиславській декларації від 9 грудня 2014 р. і йшлося про майбутню координацію дій у зв'язку із агресією Росії та збільшення витрат на оборону, а також залучення українців до Вишеградського батальйону з другої половини

2016 р. (Bratislava Declaration, 2014), на практиці ж з'ясувалося, що більшість держав недооцінили цей виклик європейській безпеці та виявилися не готовими жертвувати економічними інтересами. Така ситуація була зумовлена залежністю від російських енергоносіїв, торговельно-економічними відносинами, інформаційним впливом Росії тощо.

Сьогодні стало очевидним, що повномасштабна російсько-українська війна, що розпочалася 24 лютого 2022 року, матиме істотний вплив не лише на воюючі сторони, а її наслідки відчує низка країн. Держави Вишеградської групи як елементи регіональної підсистеми змушені відповідати на виклики у сфері безпеки. Попри різну реакцію та дії країн ВГ на анексію Криму і початок воєнних дій на сході України, повномасштабне вторгнення РФ на початку 2022 р. унаочнило спроби зміни системи безпеки в регіоні Центрально-Східної Європи.

Відтак, держави ВГ, за винятком Угорщини, розуміють ризики подальшої експансії Росії у разі програшу України і намагаються цього уникнути, приділяючи особливу увагу не лише допомозі нашій державі, а й власній обороні. Ще до початку повномасштабного вторгнення РФ, реагуючи на анексію Криму та воєнні дії на сході України, у 2016 р. у Польщі було прийнято рішення про створення нового виду військ (територіальних) у складі збройних сил країни (Kandrik, 2022), а також розширено закупівлю та модернізацію різних видів озброєнь. Після початку повномасштабного вторгнення Росії, розуміючи всі ризики та загрози, керівництво Польщі оприлюднило рішення щодо збільшення видатків на оборону країни у 2023 р. із 12,5 до 21 млрд євро. Наступним кроком стало підписання закону, що передбачає збільшення чисельності збройних сил Польщі вдвічі. Я. Качинський, віцепрем'єр-міністр із безпекових питань, зауважив, що такі заходи дозволяють створити підстави для оновлення армії, що здатна буде відбити агресію (Армію Польщі збільшують удвічі, 2022). Польща змінює оборонну директиву, що передбачала лінію захисту по річці Вісла, і, зокрема, біля кордонів із Білоруссю та Росією держава має намір створити Першу піхотну дивізію Легіонів, у складі якої буде 4 бригади, оснащені сучасною бронетехнікою американського, південнокорейського та польського виробництва (У Польщі створюють нову дивізію, 2023). Амбітні плани Польщі щодо посилення воєнної міці підкріплюються її лідерськими позиціями в регіоні як східного форпосту НАТО. Також слід згадати і про те, що 4–9 листопада 2022 р. на території держави проходили найбільші військові

**КОРНІЙЧУК ЛЮБОВ ВОЛОДИМИРІВНА,
МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА
ДЕРЖАВИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ В УМОВАХ...**

навчання держав ВГ «Пума-22» за участю підрозділів союзників зі США та Великобританії (У Польщі розпочалися найбільші військові навчання, 2022).

Заходи зі зміцнення обороноздатності країни було проведено й у Чехії, тут планується поступове досягнення 2 % ВВП у 2024 р., а у 2023 р. витрата на оборону в країні передбачена в межах 1,52 % ВВП. Чехія також підписала меморандум зі Швецією про постачання понад 200 бойових машин піхоти CV90 з метою модернізації армії, а також ведуться переговори зі США щодо закупівлі літаків-винищувачів F-35 (Польща та Чехія посилюють оборону, 2023). Поза тим, у листопаді минулого року Український державний концерн «Укроборонпром» і чеське агентство AMOS підписали угоду про створення спільного кластера оборонних підприємств, що дозволить збільшити потужності виробництва військової техніки (Лівінський, 2023). Уряд Словаччини теж запланував зростання витрат на розвиток обороноздатності держави на рівні 2,01 % ВВП у 2023 р. (Словаччина збільшить видатки на оборону, 2022). Найбільшими проектами, щодо яких Міністерство оборони Словацької Республіки уклало контракти на реалізацію, є закупівля винищувачів F-16, гаубиць Zuzana 2, бойових броньованих машин 8×8 і 3D радарів різної дальності (Na obranu má v roku 2023 íst' 2,45 miliardy eur, 2022). В Угорщині таких планів оприлюднено не було, однак у країні з 2016 р. реалізується програма щодо відбудови обороноздатності (Szűcs, 2016). Збільшення витрат на оборону свідчить про усвідомлення урядами держав імовірних загроз із боку Росії, а також виникає потреба врахування досвіду України у протистоянні агресору. Водночас не можна виокремити на сьогодні якихось вдалих спроб налагодження тісніших стосунків у сфері військово-технічного співробітництва всередині ВГ, тобто спільна модернізація збройних сил чи обслуговування техніки тощо. Заразом у листопаді минулого року було проведено спільні військові навчання, про що вже згадувалося.

Російсько-українська війна, як бачимо, стимулювала посилення обороноздатності держав ВГ, а з іншого боку, на думку окремих експертів, науковців, журналістів, різне ставлення до воєнних дій РФ може загрожувати єдності та подальшому існуванню Вишеградської групи. Йдеться насамперед про позицію Угорщини, яка продовжує давні відносини із Кремлем. Будапешт керується необхідністю збереження економічних зв'язків із Москвою. Натомість Польща, Чехія та Словаччина різко засуджують подальшу співпрацю з РФ, підтримуючи санкції, що на неї накладаються. Водночас держави ВГ, окрім Угорщини, надають Україні різного виду озброєння для боротьби із армією РФ, тоді як Угорщина не дозволила експортувати зброю, що надають інші країни, через свою територію. Однак це не перша криза

у Вишеградській групі, яку переживають держави. Попри розбіжності, кожна країна, що входить до об'єднання, має право здійснювати власну зовнішню політику. Водночас існуючі різночитання не сприяють співпраці у сфері регіональної безпеки у довгостроковій перспективі.

Свідченням того, що після повномасштабного російського вторгнення в Україну ВГ переживала не найкращі часи у відносинах країн-партнерів, стало скасування зустрічі міністрів оборони, що мала відбутися 30 березня 2022 р. у Будапешті, однак Польща, Словаччина та Чехія відмовилися брати в ній участь через позицію Угорщини щодо війни в Україні (Знась, 2022). Відтак, щоб зберегти подальшу співпрацю, перейнявши 1 липня минулого року головування у ВГ, Словаччина змінила пріоритетний вектор роботи з політики на інші сфери, зокрема, акцентовано на посиленні співробітництва у транспорті, ядерній енергетиці, низьковуглецевих технологіях, зеленій і цифровій трансформації, зміні клімату та захисті природи. Також міністр закордонних справ Словаччини І. Корчок заявляв, що потрібно «суттєво приглушити зовнішньополітичний вимір» групи (Тужанський, 2022). У жовтні 2022 р. спочатку відбувся саміт президентів ВГ у Братиславі, а згодом у листопаді в Кошице – зустріч прем'єр-міністрів ВГ, де обговорювалися питання енергобезпеки, заходи проти нелегальної міграції та війна Росії проти України, і за її підсумками чеський прем'єр-міністр П. Фіала заявив, що, незважаючи на розбіжності у поглядах, вони мають спільний підхід до допомоги та підтримки України (Країни Вишеградської групи, 2022). За останній час це були перші зустрічі на такому рівні, і однією з цілей їх було показати, що в подальшому ВГ продовжить співробітництво з питань, що викликають у держав спільний інтерес, як це було, приміром, із міграційною проблемою.

Зауважимо, що з 2016 р. держави об'єднувало спільне протистояння міграційній політиці ЄС, а додатковим випробуванням для країн ВГ, окрім численних мігрантів із країн Близького Сходу, став наплив українських громадян, які рятувалися втечею після вторгнення РФ. Це стало викликом економічній безпеці держав ВГ. Саме ці країни з початку воєнних дій і дотепер продовжують приймати переважну кількість переселенців з України. Відтак, це створює тиск на фінансову систему приймаючих країн. Водночас як реакція на воєнні дії в багатьох країнах відбувся стрибок цін, збільшилася інфляція, також держави ВГ через значний потік біженців від війни зіткнулися із дефіцитом на ринку житла.

Слід підкреслити, що енергетична безпека країни є надзвичайно важливою складовою не лише для економічної, а й для національної безпеки в цілому. Будучи в безпосередній територіальній близькості до РФ, країни ВГ певною мірою перебували в залежності від постачання російських енергоресурсів. Загальновідомим є факт використання Росією енергетичної сфери для досягнення геополітичних цілей. Не одне десятиліття питання постачання та транспортування газу РФ використовувала для тиску на країни, що були залежними від цих галузей. Після енергетичних війн та кризи газопостачання країн Центрально-Східної Європи, що була спровокована Росією у 2006 та 2009 рр., держави ВГ виробили спільну позицію щодо диверсифікації у постачанні енергоресурсів (Івасечко та Лапій, 2019, с. 31). Після анексії Криму та початку воєнних дій на Донбасі країни ЄС розпочали черговий етап диверсифікації поставок російського газу та скорочення лімітів закупівель. На 2014 р. частка газу, що надходив із Росії у Чехію, становила 64,4 %, Польщу – 84 %, Угорщину і Словаччину – 100 % (Івасечко та Лапій, 2019, с. 32). Розуміючи загрози використання з боку РФ питання газопостачання для чинення тиску, держави ВГ реалізовували певні кроки (домовленості про постачання газу з Румунії до Угорщини, норвезького – до Чехії, черговим викликом стало питання будівництва і введення в експлуатацію газопроводу «Північний потік-2» та ін.). Однак лише повномасштабне вторгнення РФ на територію України спонукало окремі країни Вишеградської групи позбутися залежності від російського газу.

Як відповідь на воєнні дії РФ, що суперечать усім нормам міжнародного права, низка країн ЄС, маючи на меті продовження подальшого економічного тиску на Москву, заявили про неможливість сплачувати за газ у російських рублях, як того вимагав наказ В. Путіна (від 31.03.2022 р.). Польща була однією із таких країн і тому отримала повідомлення про припинення поставок газу від «Газпрому». У відповідь Варшава 13 травня 2022 р. розірвала газову угоду з РФ, що діяла з 1993 р. Міністерка клімату та довкілля Польщі констатувала: «Слушність налаштованості уряду стати повністю незалежними від російського газу підтвердила агресія Росії проти України» (Цюпин, 2022). Водночас Варшава не обмежується лише питанням постачання газу, втілюючи ідею «побудови нової системи безпеки у Європі без російських енергетичних впливів» (Польща розірвала газову угоду з Росією, 2022). Польща оприлюднила плани побудови атомних електростанцій із залученням експертів зі США та Південної Кореї. Це дозволить зменшити залежність не лише від російського газу, а й від вугілля, що закуповувалося теж у Росії у значній кількості, а також держава відмовляється й від російської нафти.

Попри те, що на 2022 р. залежність Чехії від поставок газу з РФ була на рівні 90 %, Прага підтримала дії Польщі щодо відмови сплачувати за поставки газу в рублях (Малохатко, 2022). Ситуація у сфері енергетичної безпеки вимагає від чеської влади значної уваги, адже країна не має виходу до моря, тому змушена шукати альтернативні шляхи постачання газу в разі відмови від послуг «Газпрому». Така ж ситуація і з нафтою, поставки якої потрібно наростити із альтернативних джерел, а до 2024 р. російська нафта постачатиметься нафтопроводом «Дружба» до Чехії, Словаччини та Угорщини. За час прем'єрства П. Фіали урядом було розроблено п'ятирічний план дій, що має на меті поступове зменшення залежності від російських поставок. Таке ж становище і у Словаччині, країна майже на 100 % залежна від російського газу. Братислава приєдналася до держав, що відмовилися платити за постачання газу рублями, і здійснює певні кроки щодо зменшення залежності від РФ.

Чехія також робить кроки з унезалеження від РФ у сфері атомної енергетики. Було підписано угоду щодо постачання палива для АЕС у Темеліні американською та французькою компаніями з 2024 р. (Чеська АЕС відмовилась від російського палива, 2022). До цього часу паливо надходитиме з РФ. Заразом здійснюються й інші кроки. Словаччина також веде перемовини про постачання палива для АЕС іншими компаніями, що не функціонують у Росії. Продовжуючи політику енергонезалежності, уряд Словаччини втілює план впровадження додаткового потужного енергоблоку АЕС Маховце.

Залежність Угорщини від поставок російського газу є також значною. Однак за період російсько-української війни Угорщина зробила кроки до збільшення (понад норму, що була передбачена контрактом) його поставок із РФ. Країна співпрацює з РФ і в галузі атомної енергетики: державна корпорація РФ отримала дозвіл від угорського уряду на розбудову однієї із електростанцій, а також Угорщина продовжує співпрацю із «Росатомом», який постачає ресурси для угорських АЕС. Відтак, Будапешт обрав позицію, відмінну від країн-партнерок ВГ та ЄС у цілому, який після повномасштабного російського вторгнення на територію України затвердив план поетапного скорочення залежності від поставок російського газу. Питання поставок газу до держав ВГ важливі не лише для забезпечення енергетичної безпеки кожної із країн, а й впливають на економічну безпеку, адже у разі відсутності газу в необхідних об'ємах зазнає збитків промисловість, що автоматично

може запустити ланцюгову реакцію: зменшення темпів економічного зростання, зниження ВВП, зубожіння населення, що може призвести до дестабілізації внутрішньої ситуації. Ці аспекти можуть бути використані російською пропагандою для підсилення дестабілізаційних чинників, а враховуючи досвід інформаційної війни РФ проти України, держави ВГ не повинні нівелювати інформаційну складову національної безпеки.

Явище розповсюдження російської пропаганди та дезінформації широко відоме у багатьох державах. Використовуючи різні маніпулятивні методи, РФ впливає на громадян окремих країн, поширюючи помилкову, спотворену та недостовірну інформацію, яка нерідко має емоційне забарвлення та розрахована на конкретні групи населення, часто використовуються «больові точки», що здатні привернути увагу суспільства: питання історичного минулого, релігії, національних меншин тощо. Російська пропаганда залучає широкий арсенал засобів і методів у своїй роботі, отримуючи підтримку та фінансування російським керівництвом.

Про значний вплив російської пропаганди та наративів у країнах ВГ свідчить той факт, що за останні кілька років Кремль отримав симпатію прем'єр-міністра Угорщини В. Орбана, президента (2013–2023 рр.) Чехії М. Земана і впливових політичних сил Вишеградської четвірки. До початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України експерти зазначали про найменший вплив російської пропаганди у Польщі, суттєво більший показник був у Чехії та Словаччині і дуже значний в Угорщині. Відтак, найменша активність дезінформаційних кампаній спостерігалася в Угорщині, оскільки угорська влада та суспільство налаштовані переважно проросійськи.

Суспільство Польщі, Чехії та Словаччини постійно перебуває під інформаційними атаками з боку РФ. Восени 2022 р. за підтримки великої кількості ботів РФ вдалося залучити проросійських мешканців Праги до багатотисячного мітингу, що озвучував гасла проти «планового розмиття нації» (Дячук, 2022). Йшлося про низку можливостей, які уряд Чехії надавав українським біженцям. Водночас мітингуючими порушувалося питання щодо подальшої співпраці з РФ у сфері енергетики та газопостачання, відтак, ідеться не лише про намагання дестабілізації внутрішньої ситуації в Чехії, а й про енергетичну безпеку держави.

У Польщі також було зроблено спробу розхитування внутрішньої ситуації з використанням питання українських біженців. Лунали заклики щодо «несправедливих пільг», що надавали українцям, які прибули до Польщі. Водночас пропагандистські кампанії, що проводяться у Польщі, спрямовуються не лише на дестабілізацію внутрішньої ситуації, а й для

досягнення інших цілей. Прикладом такої діяльності російських пропагандистів є розповсюдження нарративів про «бажання» Варшави приєднати до своїх територій низку українських земель. Така кампанія мала на меті внесення непорозуміння між Україною та Польщею, яка надає значну підтримку у протидії російській навалі.

Однак, починаючи із часу повномасштабного вторгнення, країни ВГ та ЄС у цілому ведуть активну роботу щодо перешкодження пропаганді з боку РФ: розробляються державні програми опору атакам, які контролюють спеціальні інституції, до списку підсанкційних та небажаних осіб потрапляють розповсюджувачі кремлівських нарративів, видаються заборони на мовлення російських пропагандистських теле- та радіокомпаній тощо.

Важливим аспектом залишаються питання забезпечення кібербезпеки. Держави ВГ задовго до початку військового вторгнення РФ на територію України розробили та імплементували стратегії кібербезпеки, були також створені спеціальні державні структури, які займаються гарантуванням безпеки у кіберсфері. Аналіз стратегій кібербезпеки держав ВГ свідчить, що загрози (перешкодження в роботі важливих інфраструктурних об'єктів, кібератаки, кібершпигунство тощо) сприймаються через призму національної безпеки кожної із країн (Котух, 2021). Із початком агресії РФ ці загрози лише посилилися, тому країни продовжують роботу у цій сфері.

Висновки

Російсько-українська війна є фактором турбулентності у світовому просторі та каталізатором трансформаційних процесів світоустрою. Кожна держава, об'єднання, міжнародна організація зіткнуться з наслідками цих дій. Не стала винятком і Вишеградська група, що вимушена реагувати на глобальні процеси, започатковані війною. В рамках ВГ ускладнилася координація дій між країнами. Найбільш очевидною причиною є позиція Угорщини, що не відмовляється від вигід від подальшої співпраці з РФ, стримано підходить до антиросійських санкцій ЄС, а також не надає воєнної підтримки Україні. Це стало причиною чергової кризи ВГ, а також на порядку денному з'явилося питання щодо подальшого існування об'єднання. Ймовірно, що ВГ продовжить свою діяльність у тих сферах, в яких держави можуть досягти консенсусу, однак використання повного потенціалу союзу, приміром, можливість виступати єдиним фронтом у Європарламенті, видається малоімовірним. Активізація діяльності ВГ можлива при зміні формату через залучення нових членів, що могло б перетворити об'єднання

на рушійну силу в рамках ЄС та НАТО. З погляду реагування на нові безпекові виклики, відсутність єдності серед членів ВГ не сприятиме зміцненню стабільності у регіоні Центральної Європи, особливо зважаючи на те, що відмінна політика держав ВГ щодо російського вторгнення впливає і на внутрішню ситуацію в них. Використовуючи проросійськи налаштованих громадян у країнах ВГ, РФ намагалася дестабілізувати ситуацію у Чехії, Польщі, Словаччині. Водночас ці держави розпочали курс на посилення обороноздатності, енергетичної незалежності, інформаційної протидії російській пропаганді, що свідчить про їх активну політику в умовах нових безпекових загроз. Від політичної волі держав ВГ залежатиме у майбутньому, наскільки вони будуть готовими використати потенціал об'єднання для просування своїх національних інтересів і забезпечення національної безпеки, а відповідно, чи перетвориться ВГ на потужну інституцію, що просуватиме спільні ініціативи та проекти. Враховуючи геополітичні зміни у регіоні та світі в цілому, перспективним вважаємо подальше вивчення ключових аспектів діяльності ВГ.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

Армію Польщі збільшують удвічі – Дуда підписав закон, 2022. *Укрінформ*, [online] 18 березня. Доступно: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3433522-armiu-polsi-zbilsuut-udvici-duda-pidpisav-zakon.html>> [Дата звернення 15 лютого 2023].

Вовканич, І. та Шніцер, І., 2022. Реакція країн Вишеградської четвірки на повномасштабне воєнне вторгнення Росії в Україну. *Геополітика України: історія і сучасність*, 2(29), с.7-19.

Демчишак, Р., 2022. Російсько-українська війна як фактор геополітичного позиціонування регіону ЦСЄ та ПСЄ. *Вісник Львівського університету. Серія: філософсько-політологічні студії*, 43, с.247-254. Доступно: <http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/43_2022/30.pdf> [Дата звернення 11 лютого 2023].

Дячук, В., 2022. Спецоперація «Українці нам не друзі»: як проросійські сили організують антиукраїнський рух у Європі. *Infopost*, [online] 16 вересня. Доступно: <<https://infopost.media/speczoperacziya-ukrayinczi-nam-ne-druzi-yak-prorosijski-syly-organizovuyut-antyukrayinskyj-ruh-u-yeuropi/>> [Дата звернення 15 лютого 2023].

Знаць, І., 2022. Три члени «Вишеградської четвірки» скасували зустріч у Будапешті. *ZN,UA*, [online] 29 березня. Доступно: <<https://zn.ua/ukr/WORLD/tri-chleni-vishehradskoj-chetvirki-skasovali-zustrich-u-budapeshti.html>> [Дата звернення 14 лютого 2023].

- Івасечко, О. та Лапій, Б., 2019. Загрози та виклики енергетичні безпеці Вишеградської четвірки в контексті реалізації газопроводу «Північний Потік-2»: детермінанти для України. *Гуманітарні візії*, 5(1), с.30-35.
- Котух, Є.В., 2021. Основні підходи до забезпечення кібербезпеки: досвід країн вишеградської четвірки. *Інвестиції: практика та досвід*, 3, с.68-74.
- Країни Вишеградської групи домовилися підтримувати Україну. Угорщина також виділить гроші, 2022. *Голос Америки*, [online] 24 листопада. Доступно: <<https://ukrainian.voanews.com/a/vyshehradski-krajiny-pidtrymaly-dopomohu-ukrajini/6848704.html>> [Дата звернення 14 лютого 2023].
- Лівінський, О., 2022. Кластер спільних чесько-українських оборонних підприємств – для захисту від російських агресорів і не тільки. *ProUkrainu*, [online] 12 листопада. Доступно: <<https://proukrainu.blesk.cz/cehija-j-ukrajina-stvorjat-spiljni-oboronni-pidpryjemstva-ne-lyse-dlja-zachystu-vid-rosijskjuch-ahresoriv/>> [Дата звернення 15 лютого 2023].
- Малохатко, Я., 2022. Чехія підтверджує відмову від оплати за російський газ у рублях. *Mind*, [online] 29 квітня. Доступно: <<https://mind.ua/news/20240572-chehiya-pidtvverdzhue-vidmovu-vid-oplati-za-rosijskij-gaz-u-rublyah>> [Дата звернення 14 лютого 2023].
- Польща розірвала газову угоду з Росією, 2022. *Укрінформ*, [online] 23 травня. Доступно: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3490004-polsa-rozirvala-gazovu-ugodu-z-rosieiu.html>> [Дата звернення 19 лютого 2023].
- Польща та Чехія посилюють оборону на тлі війни Росії в Україні, 2023. *Голос Америки*, [online] 04 січня. Доступно: <<https://ukrainian.voanews.com/a/polscha-i-chehiya-zbilshuut-vytraty-na-oboronu/6904138.html>> [Дата звернення 15 лютого 2023].
- Словаччина збільшить видатки на оборону та купуватиме безпілотники, 2022. *Європейська правда*, [online] 08 квітня. Доступно: <<https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/04/8/7137512/>> [Дата звернення 15 лютого 2023].
- Струтинський, В., 2021. Вишеграду 30 років: передумови створення, досягнення, можливі перспективи. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, 43, с.83-94.
- Тодоров, І.Я., 2022. Безпековий вимір міжнародних відносин в Східній та Центральній Європі в контексті російської агресії. *Політичне життя*, 1, с.138-144.

**КОРНІЙЧУК ЛЮБОВ ВОЛОДИМИРІВНА,
МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА
ДЕРЖАВИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ В УМОВАХ...**

Тужанський, Д., 2022. Не така вже й четвірка: чому відбувається розкол Вишеградської групи. *Infopost*, [online] 06 липня. Доступно: <<https://infopost.media/ne-taka-vzhe-j-chetvirka-chomu-vidbuvayetsya-rozkol-vyshegradskoyi-grupu/>> [Дата звернення 14 лютого 2023].

У Польщі розпочалися найбільші військові навчання країн Вишеградської групи, 2022. *Волинські новини. Перше інформаційне агентство*, [online] 05 листопада. Доступно: <<https://www.volynnews.com/news/all/u-polshchirozprochalyisia-naubilshi-viyskovi-navchannia-krayin-vyshehradskoyi-hrupy/>> [Дата звернення 14 лютого 2023].

У Польщі створюють нову дивізію поблизу кордонів білорусі та рф, 2023. *Українформ*, [online] 09 січня. Доступно: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3649437-u-polsi-stvoruut-novu-diviziu-poblizu-kordoniv-bilorusi-ta-rf.html>> [Дата звернення 10 лютого 2023].

Федуняк, С., 2022. Російсько-українська війна як чинник переформатування постбіполярної міжнародної системи. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, 46, с.35-41.

Цюпин, Б., 2022. Польща взяла курс на атомну енергетику: кого обрала в партнери? *Радіо свобода*, [online] 01 листопада. Доступно: <<https://www.radiosvoboda.org/a/polshcha-budivnytstvo-aes-enerhetychna-nezalezhnist/32110583.html>> [Дата звернення 20 лютого 2023].

Чеська АЕС відмовилась від російського палива, 2022. *Українформ*, [online] 13 квітня. Доступно: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3456332-ceska-aes-vidmovilas-vid-rosijskogo-paliva.html>> [Дата звернення 20 лютого 2023].

Bratislava Declaration of the Visegrad Group Heads of Government on the Deepening V4 Defence Cooperation, 2014. *Visegrad Group*. [online] Available at: <<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/bratislava-declaration>> [Accessed 10 February 2023].

Czyż, A., 2017. Państwa Grupy Wyszehradzkiej wobec konfliktu na Ukrainie. In: P. Grzywna, J. Lustig, N. Stępień-Lampa and B. Ząsepa, eds. *Między idea, pasją a działaniem. Księga jubileuszowa dedykowana dr. hab. Marianowi Mitrzędze*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, pp.621-633.

Dijkstra, H., 2022. The War in Ukraine and Studying the EU as a Security Actor. *Joint Brief*, 15, pp.1-6.

Hasan, A., 2022. The Russian-Ukrainian war and its implications for international security: a geopolitical vision. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, [online] 9, pp.177-192. Available at: <<https://zienjournals.com/index.php/tjm/article/view/2051>> [Accessed 10 February 2023].

Kandrik, M., 2022. The Defence Impact of the Ukraine War on the Visegrad Four. *German Matshall Fund*, [online] July 28. Available at: <<https://www.gmfus.com>>

org/news/defense-impact-ukraine-war-visegrad-four> [Accessed 15 February 2023].

Kotoulas, I. and Puzstai, W., 2022. Geopolitics of the War in Ukraine. *Foreign Affairs Institute*, [online] 4. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/361583996_Ioannis_E_Kotoulas_Wolfgang_Puzstai_Geopolitics_of_the_War_in_Ukraine> [Accessed 10 February 2023].

Kucharczyk, J. and Mesežnikov, G. eds., 2015. *Diverging Voices, Converging Policies: The Visegrad States' Reactions to the Russia-Ukraine Conflict*. Warsaw: Heinrich-Böll-Stiftung.

Kuźelewska, E. and Bartnicki, A.R., 2017. Grupa Wyszehradzka – nowe wyzwania bezpieczeństwa i perspektywy współpracy. *Rocznik Integracji Europejskiej*, 11, pp.103-117.

Na obranu má v roku 2023 íst' 2,45 miliardy eur, teda 2,01 % HDP, 2022. *TERAZ.SK*, [online] 14 októbra. Available at: <<https://www.teraz.sk/ekonomika/na-obranu-ma-v-roku-2023-ist-245-mil/667183-clanok.html>> [Accessed 10 February 2023].

Szűcs, L., 2016. Honvédelmi és haderőfejlesztési program kezdődik. *Honvedelem*, [online] 20 December. Available at: <<https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/honvedelmi-es-haderofejlesztesi-program-kezdodik.html>> [Accessed 10 February 2023].

REFERENCES

Armiiu Polshchi zbilshuiut udvichi - Duda pidpysav zakon [Polish army to be doubled - Duda signs law], 2022. *Ukrinform*, [online] March 18. Available at: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3433522-armiu-polsi-zbilsuut-udvici-duda-pidpisav-zakon.html>> [Accessed 15 February 2023].

Bratislava Declaration of the Visegrad Group Heads of Government on the Deepening V4 Defence Cooperation, 2014. *Visegrad Group*. [online] Available at: <<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/bratislava-declaration>> [Accessed 10 February 2023].

Cheska AES vidmovylas vid rosiiskoho palyva [The Czech nuclear power plant refused Russian fuel], 2022. *Ukrinform*, [online] April 13. Available at: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3456332-ceska-aes-vidmovilas-vid-rosijskogo-paliva.html>> [Accessed 20 February 2023].

Czyż, A., 2017. Państwa Grupy Wyszehradzkiej wobec konfliktu na Ukrainie. In: P. Grzywna, J. Lustig, N. Stępień-Lampa and B. Zasepa, eds. *Między idea, pasją a działaniem. Księga jubileuszowa dedykowana dr. hab. Marianowi Mitrędze*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, pp.621-633.

- Demchyshak, R., 2022. Rosiisko-ukrainska viina yak faktor heopolitychnoho pozytsionuvannya rehionu TsSle ta PSle [The Russian-Ukrainian war as a factor in the geopolitical positioning of the CEE and CEE regions]. *Visnyk of the Lviv University Philosophical Political studies*, 43, pp.247-254. Available at: <http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/43_2022/30.pdf> [Accessed 11 February 2023].
- Diachuk, V., 2022. Spetsoperatsiia "Ukrainci nam ne druzi": yak prorosiiski syly orhanizovuiut antyukrainskyi rukh u Yevropi [Special operation "Ukrainians are not our friends": how pro-Russian forces organize an anti-Ukrainian movement in Europe]. *Infopost*, [online] September 16. Available at: <<https://infopost.media/speczoperacziya-ukrayinczi-nam-ne-druzi-yak-prorosijski-syly-organizovuyut-antyukrayinskyj-ruh-u-yevropi/>> [Accessed 15 February 2023].
- Dijkstra, H., 2022. The War in Ukraine and Studying the EU as a Security Actor. *Joint Brief*, 15, pp.1-6.
- Feduniak, S., 2022. Rosiisko-ukrainska viina yak chynnyk pereformatuvannya postbipoliarnoi mizhnarodnoi systemy [The Russian-Ukrainian war as a factor in reformatting the post-bipolar international system]. *Modern Historical and Political Issues*, 46, pp.35-41.
- Hasan, A., 2022. The Russian-Ukrainian war and its implications for international security: a geopolitical vision. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*, [online] 9, pp.177-192. Available at: <<https://zienjournals.com/index.php/tjm/article/view/2051>> [Accessed 10 February 2023].
- Ivasechko, O. and Lapii, B., 2019. Zahrozy ta vyklyky enerhetychni bezpetsi Vyshehradskoi chetvirky v konteksti realizatsii hazoprovodu "Pivnichnyi Potik-2": determinanty dlia Ukrainy [Threats and challenges to the energy security of the Visegrad Four in the context of the implementation of the North Stream-2 gas pipeline: determinants for Ukraine]. *Humanitarian Vision*, 5(1), pp.30-35.
- Kandrik, M., 2022. The Defence Impact of the Ukraine War on the Visegrad Four. *German Matshall Fund*, [online] July 28. Available at: <<https://www.gmfus.org/news/defense-impact-ukraine-war-visegrad-four>> [Accessed 15 February 2023].
- Kotoulas, I. and Pusztai, W., 2022. Geopolitics of the War in Ukraine. Foreign Affairs Institute, [online] 4. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/361583996_Ioannis_E_Kotoulas_Wolfgang_Pusztai_Geopolitics_of_the_War_in_Ukraine> [Accessed 10 February 2023].
- Kotukh, Ye.V., 2021. Osnovni pidkhody do zabezpechennia kiberbezpeky: dosvid krain vyshehradskoi chetvirky [Basic approaches to ensuring cyber security: the experience of the Visegrad Four countries]. *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, 3, pp.68-74.
- Krainy Vyshehradskoi hrupy domovylysia pidtrymuvaty Ukrainu. Uhorshchyna takozh vydilyt hroshi [The countries of the Visegrad Group agreed to support

Ukraine. Hungary will also allocate money], 2022. *Voice of America*, [online] November 24. Available at: <<https://ukrainian.voanews.com/a/vyshehradski-krajiny-pidtrymaly-dopomohu-ukrajini/6848704.html>> [Accessed 14 February 2023].

Kucharczyk, J. and Mesežnikov, G. eds., 2015. *Diverging Voices, Converging Policies: The Visegrad States' Reactions to the Russia-Ukraine Conflict*. Warsaw: Heinrich-Böll-Stiftung.

Kuźelewska, E. and Bartnicki, A.R., 2017. Grupa Wyszehradzka – nowe wyzwania bezpieczeństwa i perspektywy współpracy. *Rocznik Integracji Europejskiej*, 11, pp.103-117.

Livinskyi, O., 2022. Klaster spilnykh chesko-ukrainskykh oboronnykh pidpriemstv – dlia zachystu vid rosiiskykh ahresoriv i ne tilky [A cluster of joint Czech-Ukrainian defense enterprises - for protection against Russian aggressors and not only]. *ProUkrainu*, [online] November 12. Available at: <<https://proukrainu.blesk.cz/cechija-j-ukrajina-stvorjat-spiljni-oboronni-pidpriemstva-ne-lyse-dlja-zachystu-vid-rosijskych-ahresoriv/>> [Accessed 15 February 2023].

Malokhatko, Ya., 2022. Chekhiiia pidtverdzhue vidmovu vid oplaty za rosiisky haz u rubliakh [The Czech Republic confirms the refusal to pay for Russian gas in rubles]. *Mind*, [online] April 29. Available at: <<https://mind.ua/news/20240572-chehiya-pidtverdzhue-vidmovu-vid-oplati-za-rosijskij-gaz-u-rublyah>> [Accessed 14 February 2023].

Na obranu má v roku 2023 íst' 2,45 miliardy eur, teda 2,01 % HDP, 2022. *TERAZ.SK*, [online] 14 októbra. Available at: <<https://www.teraz.sk/ekonomika/na-obranu-na-v-roku-2023-ist-245-mil/667183-clanok.html>> [Accessed 10 February 2023].

Polshcha rozirvala hazovu uhodu z Rosiieiu [Poland and the Czech Republic are strengthening their defense amid Russia's war in Ukraine], 2022. *Ukrinform*, [online] May 23. Available at: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3490004-polsa-rozirvala-gazovu-ugodu-z-rosieiu.html>> [Accessed 19 February 2023].

Polshcha ta Chekhiiia posyliuiut oboronu na tli viiny Rosii v Ukraini [Poland and the Czech Republic are strengthening their defense amid Russia's war in Ukraine], 2023. *Voice of America*, [online] January 04. Available at: <<https://ukrainian.voanews.com/a/polscha-i-chehiya-zbilshuut-vytraty-na-oboronu/6904138.html>> [Accessed 15 February 2023].

Slovachchyna zbilshyt vydatky na oboronu ta kupuvatyme bezpilotnyky [Slovakia will increase defense spending and buy drones], 2022. *European*

pravda, [online] April 08. Available at: <<https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/04/8/7137512/>> [Accessed 15 February 2023].

Strutynskiy, V., 2021. Vyshegradu 30 rokov: peredumovy stvorennia, dosiahnennia, mozhlyvi perspektyvy [Visegrad is 30 years old: prerequisites for its creation, achievements, possible prospects]. *Modern Historical and Political Issues*, 43, pp.83-94.

Szűcs, L., 2016. Honvédelmi és haderőfejlesztési program kezdődik. *Honvedelem*, [online] 20 December. Available at: <<https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/honvedelmi-es-haderofejlesztési-program-kezdodik.html>> [Accessed 10 February 2023].

Todorov, I.Ia., 2022. Bezpekovi vymir mizhnarodnykh vidnosyn v Skhidnii ta Tsentralnii Yevropi v konteksti rosiiskoi ahresii [The security dimension of international relations in Eastern and Central Europe in the context of Russian aggression]. *Political life*, 1, pp.138-144.

Tsiupyn, B., 2022. Polshcha vziala kurs na atomnu enerhetyku: koho obrala v partnery? [Poland took a course on nuclear energy: who did it choose as partners?]. *Radio svoboda*, [online] November 01. Available at: <<https://www.radiosvoboda.org/a/polshcha-budivnytstvo-aes-enerhetychna-nezalezhnist/32110583.html>> [Accessed 20 February 2023].

Tuzhanskyi, D., 2022. Ne taka vzhe y chetvirka: chomu vidbuvaietsia rozkol Vyshehradskoi hrupy [Not such a foursome: why the Visegrad Group is splitting]. *Infopost*, [online] July 06. Available at: <<https://infopost.media/ne-taka-vzhe-j-chetvirka-chomu-vidbuvayetsya-rozkol-vyshegradskoyi-grupy/>> [Accessed 14 February 2023].

U Polshchi rozpochalysia naibilshi viiskovi navchannia krain Vyshehradskoi hrupy [The largest military exercises of the countries of the Visegrad Group began in Poland], 2022. *Volynski novyny. Pershe informatsiine ahentstvo*, [online] November 05. Available at: <<https://www.volynnews.com/news/all/u-polshchi-rozpochalysia-naybilshi-viyskovi-navchannia-krayin-vyshehradskoyi-hrupy/>> [Accessed 14 February 2023].

U Polshchi stvoriuiut novu dyviziiu poblyzu kordoniv bilorusi ta rf [In Poland, a new division is being created near the borders of Belarus and the Russian Federation], 2023. *Ukrinform*, [online] January 09. Available at: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3649437-u-polsi-stvoruut-novu-diviziiu-poblizu-kordoniv-bilorusi-ta-rf.html>> [Accessed 10 February 2023].

Vovkanych, I. and Shnitser, I., 2022. Reaktsiia krain Vyshehradskoi chetvirky na povnomashtabne voienne vtorhnennia Rosii v Ukrainu [The reaction of the Visegrad Four countries to the full-scale military invasion of Russia in Ukraine]. *Geopolitics of Ukraine: history and modern times*, 2(29), pp.7-19.

Znas, I., 2022. Try chleny "Vyshehradskoi chetvirky" skasuvaly zustrich u Budapeshti [Three members of the Visegrad Four canceled the meeting in Budapest]. *ZN,UA*, [online] March 29. Available at: <<https://zn.ua/ukr/WORLD/tri-chleni-vishehradskoji-chetvirki-skasuvali-zustrich-u-budapeshti.html>> [Accessed 14 February 2023].

STATES OF THE VISEGRAD GROUP IN CONDITIONS OF NEW SECURITY CHALLENGES AS A RESULT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Liubov Korniiichuk^{1a},
Natalia Matviichuk^{2a}

¹*PhD in Historical Sciences,*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0541-5884>,
e-mail: liubov.korniiichuk@oa.edu.ua,

²*PhD in Historical Sciences,*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0011-3681>,
e-mail: natalia.matviichuk@oa.edu.ua,

^a*The National University of Ostroh Academy, Ostroh, Ukraine*

The article aims to analyse the positioning of the member states of the Visegrad Group in the new security environment, and to find out the specifics of their cooperation in new geopolitical conditions. The objectives of this study are to characterise the actions of states in strengthening their defence capabilities, to analyse key changes in achieving energy security, and to find out the specifics of ensuring information security. In the course of the research, a systematic approach was used to establish the relationship between definite events and their impact on the evolution of the positioning of states in the new security environment, forming a holistic picture of the impact of the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine on their security policy. The use of the chronological method and event analysis contributed to the analysis of the process of interaction between the states, and the comparative analysis made it possible to single out common and different actions in their foreign policy at the current stage. A prognostic method was used to forecast prospects for cooperation between countries. It was concluded that the Russian-Ukrainian war has become a factor of turbulence in world space, and the Visegrad Group is forced to respond to global processes initiated by this war. As a result of Hungary's different position regarding cooperation with Russia and the provision of military support to Ukraine within the unification framework, the coordination of actions became difficult. The group will likely continue its activity in those areas in which states can reach a consensus, but the effectiveness of security cooperation remains in question, and the lack of unity on new security challenges will not contribute to strengthening stability in the Central European region. At the same time, Poland, the Czech Republic, and Slovakia have started a course to strengthen their defence capabilities, energy independence, and information countermeasures against Russian propaganda, which indicates their active policy in the face of new security

threats. In the future, the extent to which they will be ready to use the potential of the union to advance their national interests and ensure national security will depend on the political will of the states.

Key words: the Visegrad Group; security; threats; the Russian-Ukrainian war; cooperation.